

prof. Andrzej Rottermund

**Wystąpienie na uroczystości powołania członków Polskiego Komitetu do spraw UNESCO
w dniu 6 września 2011 roku**

Panie Ministrze, Szanowni Państwo,

Powołanie na stanowisko Przewodniczącego Polskiego Komitetu ds. UNESCO przyjmuję jako ogromne wyróżnienie i jest to dla mnie wielkim zaszczytem.

Dziękuję bardzo za okazane mi zaufanie. W miarę moich możliwości będę starał się poświęcać, jak najwięcej czasu sprawom komitetowym.

Dzisiejsze spotkanie ma charakter uroczysty, co nie jest okolicznością sprzyjającą wygłaszaniu referatów programowych. Na to przyjdzie czas na pierwszym zebraniu roboczym Komitetu. Dlatego też w ogromnym skrócie przedstawię stojące przed nim najważniejsze zadania.

W ciągu ostatnich lat byłem członkiem Polskiego Komitetu ds. UNESCO. Miałem więc okazję do zapoznania się w praktyce z jego zadaniami jako organu opiniotwórczo-doradczego Rady Ministrów, w sprawach dotyczących UNESCO. Są to zadania niezwykle ważne dla kultury, edukacji, nauki, czy informacji i komunikacji.

Wykonywane lub zlecane przez nas ekspertyzy, opracowania, analizy, opiniowanie aktów prawnych w wymienionych wyżej dziedzinach, a przede wszystkim przedstawiane sugestie i propozycje strategiczne dotyczące współpracy naszego państwa w tych dziedzinach na arenie międzynarodowej, stanowią o naszej wyjątkowej pozycji. Do tego należałoby dodać udzielanie rekomendacji instytucjom i inicjatywom istotnym dla realizacji celów UNESCO.

Przygotowywane dorocznie sprawozdania z prac Komitetu dają wyobrażenie o rozległości i programowym zróżnicowaniu podejmowanych przez nas prac.

W świetle ostatnich wydarzeń politycznych, doniosłego znaczenia nabierają prace i dyskusje wokół „Programu Dialogu Euro-Arabskiego”. Jest to nowe wyzwanie w dziedzinie polityki społecznej i edukacji.

Wśród zadań programowych, na szczególne podkreślenie zasługują „Edukacja dla zrównoważonego rozwoju” i „Edukacja poprzez kulturę”, co znalazło m. in. wyraz w publikacjach „Kultura a zrównoważony rozwój. Środowisko, ład przestrzenny, dziedzictwo” i „Edukacja poprzez kulturę. Kreatywność i innowacyjność” Publikacje, jak pamiętamy, poprzedzone były konferencjami w gmachu Sejmu.

Chciałbym też szczególną uwagę zwrócić na zaangażowanie naszego Komitetu w działania takie jak koordynacja pracy sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO w Polsce, programów stypendialnych: UNESCO / Poland i Polskiego Komitetu ds. UNESCO, czy współpraca z katedrami UNESCO w uczelniach wyższych na terenie naszego kraju. Spełniają one bardzo istotną rolę w promowaniu wysokich standardów w nauce i edukacji.

Powinniśmy nadal dokładać starań we wprowadzaniu w życie konwencji UNESCO, przede wszystkim tych, które dotyczą ochrony dziedzictwa kulturalnego i naturalnego. Wymieniłem chciałbym „Konwencję w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego”, „Konwencję o ochronie światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego”, jak też konwencje dotyczące: ochrony dóbr kultury w razie konfliktu zbrojnego (haska), ochrony światowego dziedzictwa niematerialnego, dziedzictwa podwodnego.

Mamy zamiar umacniać działalność na polu nauki, dążąc do zwiększenia obecności polskich środowisk naukowych w krajach rozwijających się, w tych dziedzinach, na które obecnie jest szczególne zapotrzebowanie, m.in. w związku z zmianami klimatycznymi, koniecznością rozwoju nauk inżynierskich, nauk podstawowych czy ekohydrologii, a także nauk społecznych w związku z dokonującymi się procesami transformacji. Jednocześnie pragnęlibyśmy wykorzystywać różne dyscypliny nauki do podejmowania aktualnych tematów w dziedzinie m.in. programu rezerwatów biosfery MAB (współpraca transgraniczna), etyki nauki czy problemów rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Chciałbym kilka chwil poświęcić dziedzinie komunikacji i informacji, a w jej ramach programowi, którym jestem osobiście zainteresowany, mianowicie „Pamięci Świata”. Jak Państwo wiecie, na światowej liście tego programu znalazło się dotychczas dziesięć obiektów dziedzictwa dokumentacyjnego zgłoszonych przez Polskę, m.in. „De revolutionibus”, rękopisy Fryderyka Chopina, czy „Tablice 21 Postulatów Gdańskich z Sierpnia 1980”. Wyrazem uznania dla wkładu Polski w rozwój programu było powierzenie nam organizacji IV Międzynarodowej Konferencji Programu Pamięć Świata, która odbyła się w maju bieżącego roku w Warszawie. Stała się ona okazją do zwrócenia światu uwagi na archiwalny zbiór dokumentów Biura Odbudowy Stolicy, dotyczący bezprecedensowej w skali światowej rekonstrukcji miasta, po niemal całkowitym zniszczeniu wojennym. Na szczególną uwagę zasługuje dokumentacja sporządzona przez Wydział Architektury Zabytkowej – odpowiedzialny za odbudowę m. in. Starego Miasta, Krakowskiego Przedmieścia, Łazienek. Archiwum to wpisane zostało na listę programu „Pamięć Świata”. Powinniśmy dołożyć starań, by na Liście znalazła się też Konstytucja 3 Maja, której oryginał przechowywany jest w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie – akt prawny uchwalony przez Sejm Rzeczypospolitej Obojga Narodów 3 maja 1791 roku, dokument o szczególnym znaczeniu dla Europy – pierwsza na kontynencie europejskim nowoczesna ustawa zasadnicza.

Programy UNESCO dotyczące światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, jako coraz ważniejszego obszaru współpracy regionalnej i transgranicznej, szczególnie z naszymi wschodnimi sąsiadami, stanowią istotny element tzw. miękkiej polityki. Pozwalają nam bowiem przekazać m.in. dorobek myśli i praktyki konserwatorskiej w zarządzaniu dziedzictwem. Miałem okazję przekonać się o tym, jak wiele w tej sferze można zrobić, będąc tydzień temu na Białorusi i odwiedzając takie miejsca, jak Nieśwież, Mir, Grodno, Różanę czy Wołczyn.

W tych kilku słowach, stanowiących podziękowanie za akceptację mojej osoby na funkcję przewodniczącego Polskiego Komitetu ds. UNESCO, nie mam możliwości przedstawienia całego bogactwa działań programowych, w które angażuje się Komitet. Mogę jedynie zobowiązać się do kontynuowania dzieła moich poprzedników, a przede wszystkim pana prof. Jerzego Kłoczowskiego. Chciałbym też w tym miejscu wyrazić swą radość z perspektywy współpracy z członkami Komitetu, zarówno z tymi o długoletnim doświadczeniu, jak i z nowoprzybyłymi. Jedni i drudzy zgodzili się wnieść wkład w prace Polskiego Komitetu ds. UNESCO. Dziękuję im za to.

Pragnę też wyrazić nadzieję, że Komitet w jego nowym składzie pomoże w rozwiązywaniu wielu stojących przed UNESCO problemów.